

EVOLUȚIA CONTABILITĂȚII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

THE EVOLUTION OF ACCOUNTING IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Autor: Paula STĂVILĂ

Academia de Studii Economice din Moldova

e-mail: stavila.paula@ase.md**Coordonator: Maia BAJAN**

ORCID: 0000-0001-6903-8275

Academia de Studii Economice din Moldova

e-mail: bajan.maia@ase.md

Abstract: Research has demonstrated that the concept of accounting is influenced by two key factors: geographical context and the level of economic development within a country. In the era of globalization, accounting systems adapt to International Financial Reporting Standards (IFRS) through harmonization, facilitating effective management and economic control. Simultaneously, the concept of accounting in the Republic of Moldova (RM) has been shaped by regionalization factors. Provisions from EU Directives have been incorporated into RM's accounting legislation due to its association with the European Union. Consequently, the accounting system and financial reporting in RM have become more regulated, aligning with the legal accounting concepts prevalent in EU countries. This article reviews the evolution of accounting concepts in the Republic of Moldova, considering these influential factors.

Keywords: concept of accounting, evolution, harmonization, regulation, accounting standards, stages.

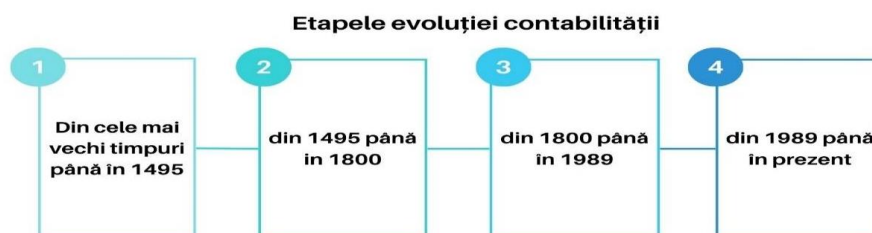
JEL cod: M41

Introducere.

Contabilitatea reprezintă o parte esențială a oricărei economii, reflectând tranzacțiile și poziția financiară a unei entități. În Republica Moldova, dezvoltarea contabilității este strâns legată de istoria economică și politică, reflectând schimbările și adaptările necesare într-un mediu în continuă schimbare. Acest articol oferă o imagine de ansamblu asupra evoluției contabile din Republica Moldova, subliniind importanța adaptării la schimbările economice și politicile pentru a asigura o contabilitate transparentă și de încredere.

Conținut de bază.

Evoluția contabilității în Republica Moldova reprezentată în 4 etape, regăsite în figura 1.

Figura 1. Etapele evoluției contabilității

Sursa: elaborat de autor

De-a lungul istoriei prezentate în figura 1, contabilitatea a evoluat semnificativ, reflectând schimbările politice, economice și sociale a timpului. Fiecare etapă conține caracteristici specifice perioadei de dezvoltare, pornind din cele mai vechi timpuri până în prezent pentru a înțelege cum au evoluat practicile contabile mediul de afaceri și societate în general. Analiza fiecărei etape evidențiază transformările importante și factorii-cheie care au contribuit la dezvoltarea contabilității în RM.

Etapa 1: din cele mai vechi timpuri până în 1495.

Practicile de contabilitate erau evidente încă din Antichitate, după cum arată Codul regelui Hammurapi descoperit în SUSA. Această descoperire istorică relevă faptul că asiro-caldeenii țineau evidența depozitelor lor pe "täblițe" de lut, pe care ulterior le uscau și le păstrau ca documente justificative. În acea perioadă nu numai că înțelegeau conceptul de active și pasive, dar aveau și cunoștințele necesare pentru a calcula dobânda la banii împrumutați și a o înregistra în conturile lor. O altă figură importantă în evoluția contabilității a fost Fra Luca Bartolomeo de Pacioli, cunoscut și sub numele de Luca di Borgo. Acest matematician italian și călugăr franciscan, cunoscut ca și fiind colaboratorul lui Leonardo da Vinci, este cunoscut ca părintele contabilității pentru contribuțiile sale de pionierat în acest domeniu. Principiile de contabilitate în partidă dublă introduse de Pacioli au reprezentat o inovație remarcabilă. Această metodă presupunea ținerea a trei registre contabile principale:

- 1) **Strata** era folosită pentru a înregistra tranzacțiile zilnice ca intrări contabile,
- 2) **Maestrul** utiliza partizi pentru fiecare cont utilizat,
- 3) **Inventarul** centraliza bunurile (averea) și datoriile la sfârșitul fiecărui an.

Aceste principii au stat la baza dezvoltării contabilității și au avut impact semnificativ asupra modului în care afacerile erau gestionate și raportate.

Etapa 2: din 1495 până în 1800.

În Republica Moldova (Țara Românească la acel moment), contabilitatea a apărut ca o disciplină științifică distinctă în cadrul științelor economice și a fost reglementată la nivel național și internațional în diferite perioade ale istoriei țării noastre. În secolele al XVIII-lea și al XIX-lea au apărut primele semne de dezvoltare a contabilității ca disciplină academică formală în Moldova. În această perioadă au apărut documente contabile importante, cum ar fi „*Codicele Vistieriei Moldovei*” din anii 1777, 1786, 1798 și 1804, care reflectă condițiile economice ale vremii de atunci. Tot în această perioadă în Țările Române a fost introdus „*Regulamentul Organic*”, contabilitatea publică obligatorie, separată de finanțele conducătorilor, pentru a garanta gestionarea eficientă a bunurilor și banilor publici.

Etapa 3: din 1800 până în 1989.

Evoluția contabilității a fost influențată de complexitatea contextului istoric. Subordonarea statului român unor imperii puternice, unificarea acestuia și perioada comunistă a secolului XX au făcut ca economiile și întreprinderile capitaliste să apară și să se dezvolte mai târziu decât în Europa de Vest. După instaurarea regimului comunist, economia dirijată a fost înlocuită de inițiativa privată, ceea ce a afectat în mod inevitabil profesia de contabilitate, care era considerată o profesie liberă.

Pe teritoriul nostru, contabilitatea a început să ia avânt în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În această perioadă au fost înființate școli de contabilitate la Galați și București. În învățământul superior, profesorul Ion Ionescu de la Brad a predat pentru prima dată contabilitatea. Aceste inițiative au marcat începutul unei evoluții importante în înțelegerea și practica contabilității din Moldova.

Etapa 4: din 1989 până în prezent.

Cea de-a patra etapă în dezvoltarea contabilității în Republica Moldova a fost caracterizată de adoptarea legilor și standardelor, care reglementează și modernizează practica contabilă în țară. Principalele legi și standarde adoptate în această perioadă sunt:

- Legea contabilității adoptată în 1995, a reprezentat un impuls important pentru reglementarea contabilității în Republica Moldova post independentă, deoarece a stabilit baza pentru organizarea și implementarea contabilității, a introdus concepte și principii contabile de bază și a și cerințelor pentru întocmirea documentelor contabile și a rapoartelor financiare, și pune accentul pe contabilitatea de angajamente. Legea s-a aplicat entităților economice din Republica Moldova.
- Legea contabilității nr. 113, adoptată la 27 aprilie 2007, a stabilit cadrul juridic și mecanismele de reglementare pentru contabilitate și raportare financiară. Legea se aplică persoanelor juridice și fizice, organizațiilor necomerciale și autorităților publice angajate în

activități antreprenoriale și acoperă auditul intern, registrul general, contabilitatea și contabilitatea de angajamente.

- Legea nr. 287 din 15 decembrie 2017 privind contabilitatea și raportarea financiară a reprezentat un alt pas important în stabilirea cadrului de reglementare de bază și a mecanismelor de reglementare în domeniul contabilității și al raportării financiare. Legea se aplică persoanelor juridice, persoanelor fizice, organizațiilor, autorităților și instituțiilor.

În plus față de lege, Republica Moldova a adoptat standarde naționale de contabilitate pentru a reglementa practicile contabile. Aceste standarde sunt actualizate în permanență și adaptate la cerințele internaționale, iar detaliile specifice sunt furnizate în documentele oficiale emise de Ministerul Finanțelor. Adoptarea acestor standarde contribuie la standardizarea și îmbunătățirea practicilor contabile în Republica Moldova prin furnizarea de orientări precise privind prezentarea situațiilor financiare, politicile contabile, activele imobilizate, creanțele, stocurile etc.

Concluzie.

În baza informațiilor prezentate în acest articol, dezvoltarea contabilității în Republica Moldova constituie un proces complex și multifactorial, caracterizată prin etape distincte și semnificative. Fiecare etapă în dezvoltarea contabilității este importantă în sine și a adus o contribuție esențială la stabilirea unui cadru juridic și conceptual solid pentru practica contabilă în Republica Moldova.

În concluzie, fiecare etapă a evoluției contabilității în Republica Moldova prezentată a jucat un rol important în formarea și dezvoltarea practicii contabile în țară. De la originile sale îndepărtate până în prezent, contabilitatea a fost și continuă să fie un instrument fundamental pentru gestionarea eficientă a resurselor și asigurarea transparenței și responsabilității în mediul economic.

Referințe bibliografice:

1. Junius- Istoria contabilității <https://junius.ro/2021/04/04/istoria-contabilitatii/>
2. Marcu A. Evoluția Contabilității - influența ei asupra economiei mondiale în fiecare etapă de dezvoltare https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/305-307_4.pdf
3. Lazari L., Grigori L., Bajan M. Parcursul istoric al contabilității în Republica Moldova: realități și tendințe https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.21_Vol-3.pdf
4. Legea contabilității din 1995 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=65064&lang=ro
5. Legea contabilității din 2007 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=61992&lang=ro
6. Legea contabilității din 2017 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro
7. Standardele Naționale de Contabilitate https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130803&lang=ro